

NAPIHIREK.

A haragos Duna.

A folyamok királya, a Duna valamelyik téli estén szerelmes lett a parti hajókba, vágy ébredt benne a fűzesek iránt, meg akarta nézni a parti hazákat. És elkezdett nőni, duzzadni, hatalmas medre megtelt víztömeggel. Vízet hőmpolygetett feléje a Vág, meg a Garam, a lassu futású patakok elkezdtek vaglani, telt miből, volt miből, hiszen ez idén eleget sirtak a felhők, siratták a halott magyarokat, vilézi végű honvédeket . . .

Valahol Németországban, Regensburg vidékén, a hol még a Tiszánál is kisebb a vén Duna, észrevétlenül elkezdett a parthoz tolni a viz, izmos tenyerével fölemelte a fehérkék keményü bajor hajókat és fölpillantott a rakodópart kőcsockáira. A vízmérő és víztudó emberek már akkor megjósolták, hogy a folyamóriás ki fog önteni, megöstromolja a partot és beszéltetni fog magáról. És csakugyan! Itt nálunk Budapesten sebesebben kezdett járkalni a rakodópart pántjai között, tajtékot vágott a hullám, a propellerek csak nehéz szuszogással birkóztak meg a gyorsfutású vízzel. És a dunabogdányi hajósok — víztudó emberek — duplán macskázták le a sleppet, mert ismerik a szelid Duna haragos havát. Ha egyszer elkezd habórogni, olyan, mint az öreg tekintetes, a ki mérgeben összetöri-zuzza az egész házat, még a zsindelet is leszaggatja a gerendákról . . .

A szegedi vizenjárók a gőzshöz kapcsolták a maguk alkotmányát és mentenek lefelé Titelnek, futottak az áradás elől, mondván: jobb odahaza kivárni a víznek szelidülését, mint Pesten ögyelegni. Mert a haragoskedvű Duna néha megtréfálja a hajóst és elpattantja a láncokat, akkor aztán viszi a sleppet, mint a dióhéjat. Egyszóval elillantak a vidéki kis hajók, a slegeket, a melyek ittmaradtak, vaskötéllel kapcsolták a parthoz, a karcsu folyami hajók odasimultak a rakodókhoz és a propellerkapitányok, kik az Árpád-utca meg a Szilágyi-tér között pöfögnek bárkájukkal, szemük elé tartott tenyerük alól kémlelték az ég alját és baljóslatúan szóltak le a kazánházba:

— Nő a Duna!

És csakugyan. Egy reggelre ott volt a Duna a rakodópart párkányánál, föl-fölcsapott a kockakövekre, mint a kánya, s a hajók teste mintha már a parton lett volna. A propellerek már nem bírtak a vízzel, a mely másnapra vékony vízszőnyeget borított a partszegélyre és sietve el-lubickoltak az óbudai kikötőbe. Másnapra még magasabb lett a víz. A pallókat, melyeket odarakosgáltak a jegyváltó bódék elé, fölkapta a hullám és elkezdte ráncigálni. Ekkor már kiburcolkodtak a rakodóparti faházakból a lakók, a bosnyák katonák is kikecmeregtek az Országháza alá ragasztott fabarakkból, a raktárakból kezdtek kihengergetni a romlandó holmit, s a lemacskázott slegek népe már esónakon közlekedett csak a felsőparttal.

Óbudán, a mindenkor való árterületen a víz betört a pincékbe, átuszott a palánkokon, kiöntötte a főváros pincelakóit és elvitte a deszkákat. A budai parton benyomult a kanálisokba és kibuggyant a sárga iszapos víz a csatornanyílásokon. Előkerültek a gőzmasinák, a nehéz szivattyúk és elkezdtek szívni a vizet. Ott muzsikálnak éjjel és nappal a Margit-rakodóparton, az Andrásy-palota tövében és önti, ömlesztí a haragosszinű vizet, a mely összekeveredett a messzi partok homokjával.

A Duna most olyan, mint a haragos óriás. Mintha kétszer akkora volna. A budai partról nézve, a hatalmas víztömeg rohanása kábulatba ejti az embert. Mintha a paloták a vízből nőttek volna ki és az országháza a Duna medréből szökkenené magasra százméteres kupoláját. A hidak egyikéről olyan a folyó, mint a bilincsben vonagló óriáskigyó, mely gyűrűzve fut lefelé, nekifeszítve vizes testét a partnak, a Gellérthegynek, s birkózik a hidlábakkal . . .

A vizen deszka, fatönk, oszlop uszik, itt-ott valami szekrényféle imbolyog a hullámok telején. Ki tudja, honnan jön, ki tudja, merről? És kitől ragadta el a hatalmas, irgalmatlan erejű folyam . . .

És tajtékot tur a viz, a hullám habbá török, párává porzik a viz, a nagy Duna mutogatja óriás izomzatát, fenyegeti a partot és duzzad, nő, emelkedik, de már holnapra kitombolja haragját. Mert a mint jelentik, már a felső folyása apad, s nemsokára itt is lehanyatlik vizes karja és a partok közé szorul. Megjuhászodik és szeliden, engedelmesen fogja vinni széles hátán a karcsu hajókat, melyekkel szolgálatába hajtá őserőit az ember . . .